

Hâtem Akovalızâde (Ölüm: 1754)

Asıl adı Ahmed'dir. Şiirlerinde Hâtem mahlasını kullanan Ahmed Efendinin doğum tarihi bilinmemektedir. Mora yakınlarındaki Akova'da doğdu. Babası divan kâtibi Osman Şehdî Efendi'dir. Hâtem, babasının Akovalı oluşu sebebiyle Akovalızâde olarak da bilinir.

Hâtem 1703'de İstanbul'a gelerek burada tahsilini tamamladı. Mirahur Emir Efendi'den hat dersleri ve bu konuda icazet aldı. On yıla yakın Mısır'da

bulundu. Kaynaklar şairin bu süre içinde burada uzlete çekilmiş olduğundan bahsetmektedirler, Hac için gittiği Mekke'de Nakşibendî tarikatı şeyhlerinden Ahmed Curyânî'den feyz almıştır. Râmiz, tezkiresinde şairin Hicaz'dan döndükten sonra bir süre Keşan ve Turhal'da kalarak daha sonra memleketi olan Fener/Yenişehir'e döndüğünü kaydediyor. Hâtem, hayatının son yıllarını geçirdiği Yenişehir'de öldü (1168/1754).

Dîvân'dan

Gazel I

(Dîvân, s. 74)

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Görmesem günceleri saff-be-saf hara
heves Niçin eyler der idim tazeler ağyara
heves	1. Gül goncalarının sıra sıra dikenlerle birlikte olma-
ya heveslendiklerini görmesem, genç güzellerin
başkalarına istekli oluşlarına şaşardım.
2. La'linöpemey-i çend-sâle başı benzemesin
Etdî pejmürde eline hayf şeker-hâre heves	2. Yıllanmış şarab kırmızı dudağını öpsün ama başı
benzemesin. Yazık, o şeker çiğneyen güzele heves
etmem beni yine perişan etti.
3- Uçsa da aks-i ruhi sâkî yine cama düşer
Renge reng eyler eden yâr-ı sezâ-vâra heves	3. Saki, o güzelin yanağının aksi uçsa da yine kade
he düşer, sevmeye layık sevgiliye arzu duyan
renk alır renk verir.
4. Zâhid ol serkeşi tenbîh miyân balı verir
Hikmete dâir eder etse de der-kâra heves	4. Zâhid, o başkaldıranı uyanırsan miyan balı
alırsın.
O bir iş yapmaya kalkışsa muhakkak hikmetli bir
iş yapar.
5. Pîşe-ger gamzesi tıfl-ı dile süzen verdi
Etmesem kâşki derzî-beçe dildâre heves	5. Sanatkârane süzgün bakışı gönül çocuğuna iğne
batırdı. Keşke terzi çırağı sevgiliye arzu duyma
sam-
6. Bulunur semt-i denâ'etle denî dünyânın
Yine murdar eder îse-i murdara heves	6. Kötülük dolu dünyanın her tarafında kötülüğe
rastlanır. Bunu bildikleri halde ruhunda kötülük
olan yine pis işler yapmaya heves eder.
7. Kulbı taktı yeniden del v-i şihâba meh-i nev
Felek etmiş yine sîrâb-ı çemen-zâra heves	7. Yeni ay akan yıldızta yine kulp taktı.
Felek de yine çimenlikte suya kanmaya heveslendi.
8- Hane-i yârda agyâr sakal dağıtmış
boğazına o segin ediyor dara heves	8. Sevgilinin evinde rakip yan gelip yatmış. Boğa
zına ip geçecek o köpek rakip, darağacında bo-
ğazlanmak istiyor.
9. Hâr-zâr-ı gam olurgülşen-i rağbet Hâtem
Etme bıı bağda bülbül gibi güftâra heves	9. Hâtem, sen bülbül gibi nağmeler söylemeye heves
lenirsen beğenilen gül bahçesi gam dikenliği olur.

Gazel 2
(c. VIII s. 359)

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Nev-bahar oldu yi ne neş'e-i sahbâ görelim
Dil-î mahrûra o sularda müdâvâ görelim	1. Yine ilkbahar geldi, artık şarabın neşesini tadıp,
yanıp kavrulmuş gönle o sulara bir çâre bulalım.
2. Sîne-sâf olmağı gör duhter-i rezle safî
Seni âyîne-i sufrette musaffâ görelim	2. Sofî, içi temiz olmayı üzüm kıızıyla gör.
Böylece seni sarılık aynasında temizlenmiş görelini.
3. Dîdeler aks ile reşk-âver-i iklîl olsun
Açalım sîne-i mehtabım garrâ görelim	3. Gecenin parlaklığını andıran göğsünü açalım da
tacın parlaklığını kıskandıran aklığın aksiyle göz
ler parlansın.
4. Âh-ı mazlum sehergehde fûrûzân olsun
Nic'olur kevkebe-i nahvet-i a'dâ görelim	4. Mazlumların sabah vakti çektikleri ah ateş saçınca
düşmanın gururunun yıldızı ne hale gelir görelim.
5. Giderek ol meh-i nev bedr olur âyînelenir
Nakış olsun hele hûbânî serapa görelim	5. Gittikçe o yeni ay güzelleşir ayna gibi saf
güzelliği parıldar. Hele güzeller baştanbaşa
süslensinler de öyle görelim.
6. Aksi de şiveye binsin de gezinsin yatsın
Sayelerisin hele ol nahl-i dil-ârâ görelim	6. Onun güzelliğinin aksi de naz ve edaya binerek
gezsün, dolaşsın, yatsın; hele o gönül süsleyen fî
dan boylu sevgili boy alıp gölgelensin de görelim.
7. Edelim hâl ü hah hüsnünü Hâtem tahrîr
Tafralarısın nukat-i hânıeyi ber-câ görelim	7. Hâ tem, sevgilinin tüyünü ve beninin güzelliğini
yazalım. Kalemin noktalamalarıyla böbürlenme-
sinin ne kadar yerinde olduğunu görelim.

